

Panda

LytteSkriver & LytteStaver

Betjeningsvejledning

Saabye

LÆSE- & SKRIVETEKNOLOGI

Betjeningsvejledning
Panda LytteSkriver og LytteStaver

Bent Saabye Jensen

juli 2017

Illustrationer

Klaes Søgaard Sørensen og Dictus

Udviklet med støtte fra Ministeriet for Børn, Undervisning og
Ligestilling, Finansministeriet og KL
Aktuelle oplysninger om lytteskrivning
kan findes på www.lytteskrivning.dk

Indhold og illustrationer må ikke eftertrykkes
uden tilladelse fra SAABYE

Betjeningsvejledning

Panda LytteSkriver og LytteStaver

Indholdsfortegnelse

Indholdsfortegnelse.....	2
1 Kort om programmerne.....	3
1.1 Lytteskrivning.....	3
1.2 Panda LytteSkriver og LytteStaver.....	3
2 Panda LytteSkriver	5
2.1 Installation af LytteSkriver.....	5
2.2 Start LytteSkriver.....	6
2.3 Indstilling af LytteSkriver.....	7
2.4 Lydoptager	10
2.5 Oplæsning af teksten.	12
2.6 Andre funktioner.....	13
2.7 Opdatering til seneste version.	13
3 Panda LytteStaver	14
3.2 Opgaverne	14
3.3 Åbne et opgavesæt.....	16
3.4 Opgavevinduet.....	17
4. Sammenhæng mellem LytteStaver og LytteSkriver	18

1 Kort om programmerne

1.1 Lytteskrivning

Når eleverne lytteskriver, kan de høre, hvad de skriver, mens de skriver. De kan få oplæst bogstavernes navne eller bogstavernes standardlyde. De kan også vælge at få "løbende oplæsning". Her opsamles og oplæses de enkelte bogstavlyde og sammensætning af bogstavlyde under skriveprocessen.

I et almindeligt it-skriveprogram får eleverne alene en visuel feedback. De vil kunne rette stavningen ind, så ordet **ser** rigtigt ud. Når eleverne lytteskriver, får de mulighed for at manipulere med bogstaverne, indtil ordet **lyder** rigtigt.

Lytteskrivning er relevant, fra eleverne lærer de første bogstaver, til de bliver gode stavere. Det vil sige fra børnehaveklassen til slutningen af 2. klasse for børn i en almindelig læse- og skriveudvikling. Usikre læsere kan have glæde af lytteskrivning langt op i skoleforløbet.

1.2 Panda LytteSkriver og LytteStaver

- er to digitale læringsprogrammer til lytteskrivning.

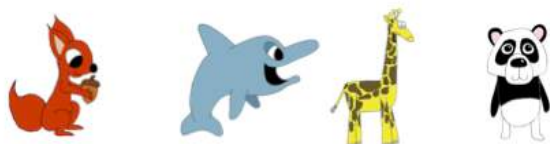

LytteSkriver bruges, når eleverne skriver frie tekster, børnestaver eller til opdagende skrivning.

LytteSkriver er et tilføjelsesprogram til Chrome browseren. LytteSkriver kan afvikles i Google Docs eller i Office 365 Word Online. LytteSkriver kan ikke anvendes i andre browsere end Chrome.

LytteStaver er et stavetræningsprogram, der bruges, når eleverne skal arbejde systematisk med bogstaver, bogstavlyde, syntese og stavetræning. LytteStaver er samtidig et evaluerende program. Hensigten med den evaluerende del er at afdække, hvilken fase af den skriftsproglige udvikling den enkelte elev befinder sig i. Resultaterne af elevens besvarelser i LytteStaver er indikator for den mest hensigtsmæssige indstilling af LytteSkrivers feedback og angives med fire symboler, som er fælles for både LytteStaver og LytteSkriver.

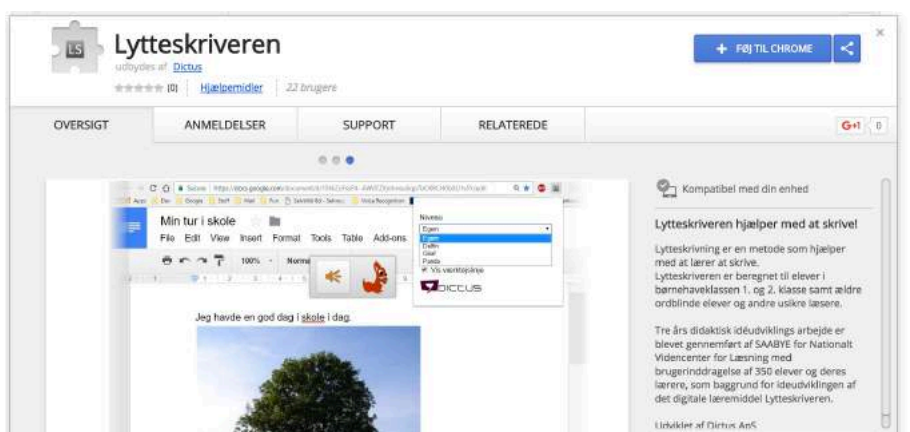
LytteStaver kan afvikles på Android tablets eller på iPad.

2 Panda LytteSkriver

2.1 Installation af LytteSkriver

Klik på dette link i Chromebrowseren:

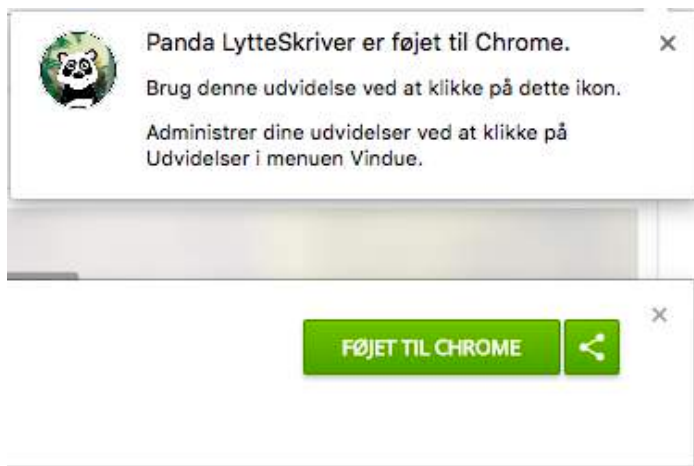
<https://chrome.google.com/webstore/detail/panda-lytteskriver/dmgakmconcpdhjpoocibfobjddhpgnio>
Dette vindue åbner

Klik på "+ Føj til Chrome" Denne boks åbner:

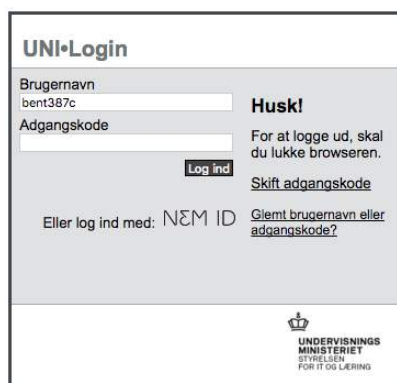

Klik på "Tilføj udvidelsen"

LytteSkriver er nu tilsluttet din Chrome, men du skal genstarte Chromebrowseren, før programmet kan anvendes.

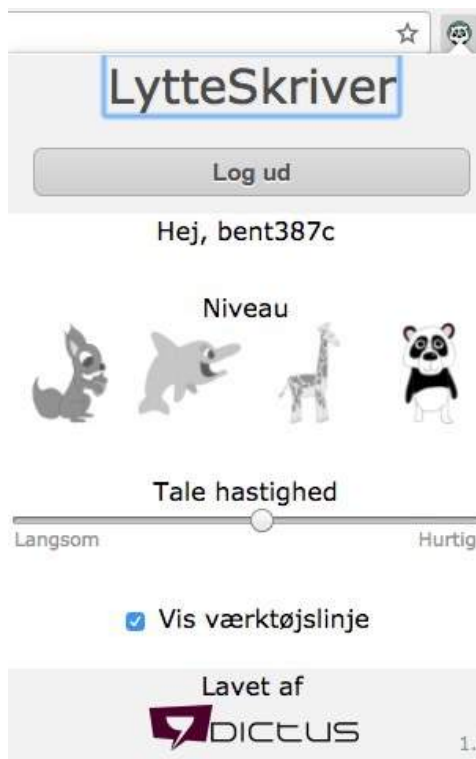
2.2 Start LytteSkriver

Log på med dit UNI-Login.
Klik igen på Log in. LytteSkriver er nu startet.

2.3 Indstilling af LytteSkriver

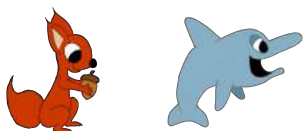
Klik på pandaikonet til højre for adresselinjen for at foretage indstilling af niveau.

Lytteskriver kan indstilles på fire forskellige niveauer: Egern, delfin, giraf eller panda. Indstillingerne har betydning for, hvilken form af auditiv feedback eleverne modtager, og hvilke funktioner der er til deres rådighed, mens de skriver. Niveauerne svarer til fire forskellige faser i elevernes skriftsproglige udvikling, som det kendes fra læseforskeren Linnea Ehris faseteorier: Den præalfabetiske fase, den delvist alfabetiske fase, den fuldt alfabetiske fase og den konsoliderende alfabetiske fase.

	Auditiv feedback			Oplæsning		Andet	
	Bogstavnavn	Bogstavlyd	Løbende	Dobbeltklik	Ord & sætning	Lydoptager	Ordforslag
							
							
							
							

Egern og delfin

Indstillingen tilbydes elever i den præalfabetiske fase. Disse elever har kun begrænset viden om bogstavernes navne og standardlyde. Deres tekster kan ikke læses af andre.

Egernindstillingen anvendes til elever, der er usikre på bogstavernes navne eller bogstavernes standardlyde. Delfinindstillingen anvendes til elever, der er usikre på bogstavernes standardlyde.

Elever i denne fase kan ikke læse, hvad de selv har skrevet.

Funktionen lydoptager kan derfor bruges af eleven til at fastholde indholdet af teksten. Betjening af lydoptageren beskrives under punkt 2.2.

Giraf

Indstillingen tilbydes elever i den delvis alfabetiske fase. Disse elever kan kun i begrænset omfang segmentere ord i enkeltfonemer. De udforsker det alfabetiske princip. De støttes i skrivningen ved at høre bogstavernes standardlyde og har mulighed for at dobbeltklikke på enkeltord for at få dem oplæst.

Panda

Indstillingen anvendes af elever i den fuldt alfabetiske fase. De behersker nu det alfabetiske princip, deres stavning er lydbevarende, og deres tekster kan læses af andre. De kender ofte til betingede udtaler af bogstaver i slutningen af et ord som -e, -t, -r, m.v., og de kender til stavning af lette endelser som -er, -et m.v.

Den feedback, eleverne modtager, er løbende oplæsning. De enkelte sproglyde opsamles og oplæses under skrivningen. Teksten kan endvidere oplæses i sammenhæng (se punkt 4).

Elever i denne fase kan blive bremsset, når de skal stave for svære ord. Hvis de ikke har tilstrækkelige fonologiske kompetencer til at "modellere" sig frem til en stavning, der lyder tilfredsstillende, kan det hæmme deres skrivelyst.

I Google Docs versionen er LytteSkriver derfor udstyret med en "tale til tekst" funktion, som kan vejlede eleverne i stavningen. Hvis eleven har brug for hjælp til stavningen klikkes på ikonet og ordet indtales til computerens interne mikrofon.

Det er meget vigtigt, at LytteSkriver indstilles, så niveauet passer til den fase i den skriftsproglige udvikling, som eleven aktuelt befinder sig i. Der udgives sideløbende med LytteSkriver en LytteStaver, som hjælper med at afdække, hvilken indstilling den enkelte elev bør bruge, for at stavningen understøttes bedst muligt. Indtil da må læreren sikre, at LytteSkriver indstilles korrekt. Det har vist sig, at elever, som for tidligt får tilbudt løbende oplæsning, hurtigt mister skrivelysten.

2.4 Lydoptager

Optag lyd

Sæt cursoren der, hvor du ønsker optagelsen placeret. Tryk på mikrofonikonet.

Der bliver lavet en optagerkasse, hvor 4 streger viser volumen for

optagelsen. Læs teksten op. Sluk mikrofonen.

Din optagelse er nu færdig og markeret i teksten således.

Du kan lave flere optagelser i samme tekst.

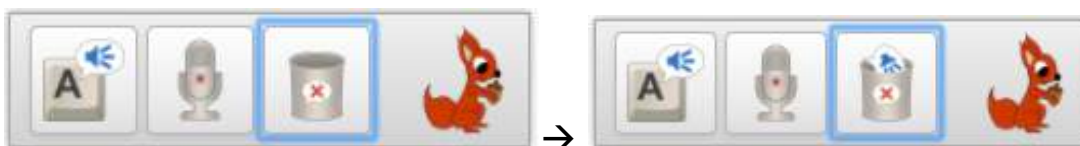
Afspille en optagelse

Tryk på den optagelse, du har lavet.

Slet en optagelse

Tryk på skraldespanden

Tryk på den optagelse, du vil slette.

Tryk igen på skraldespanden for at slukke for funktionen.

2.5 Oplæsning af teksten.

Når panda indstillingen er aktiveret, er det muligt af få oplæst hele teksten eller dele af teksten.

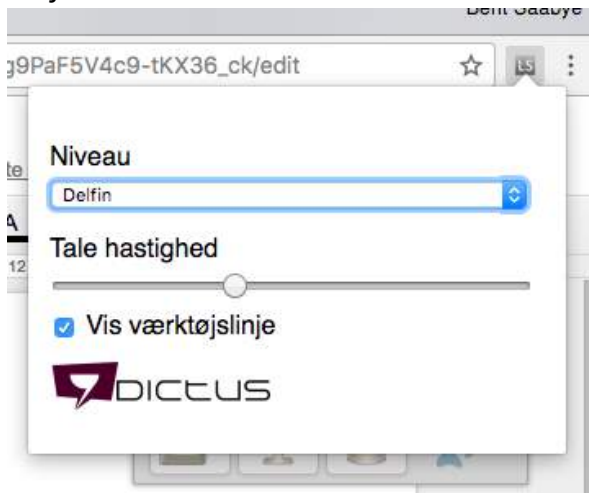
Sæt cursoren ved begyndelsen af den tekst, der skal oplæses. Klik på ikonet for oplæsning.

Klik igen for at stoppe oplæsningen.

Oplæsningshastigheden kan ændres, ved at glideren skubbes mod højre eller venstre.

2.6 Andre funktioner

Når fluebenet i "Vis værktøjslinje" fjernes, ses ingen LytteSkriverikoner i skriveprogrammet.

Den auditive feedback kan tændes og slukkes her:

Vær opmærksom på at slå den automatiske stavekontrol fra i Docs og Word når eleverne børnestaver. Ellers vil der komme røde streger under "børnestavede" ord.

2.7 Opdatering til seneste version.

LytteSkriver opdateres automatisk.

3 Panda LytteStaver

Som tidligere nævnt har arbejdet med LytteStaver to formål. LytteStaver er et stavetræningsprogram, der bruges, når eleverne skal arbejde systematisk og eksplicit med bogstaver, bogstavlyde, syntese og stavetræning. LytteStaver er samtidig et evaluerende program. Hensigten med den evaluerende del er at afdække, hvilken fase af den skriftsproglige udvikling den enkelte elev befinder sig i. Resultaterne af elevens besvarelser i LytteStaver er indikator for den mest hensigtsmæssige indstilling af LytteSkrivers feedback. Resultatet angives med de fire symboler, egern, delfin, giraf og panda.

3.2 Opgaverne

LytteStaver åbner med en loginside. Efter login vises en forside med de fire dyresymboler. Bag hvert dyresymbol findes opgaver, som er relevante for de fire faser i den skriftsproglige udvikling.

Egern indeholder opgaver, som træner sammenhæng mellem bogstavform (grafem) og bogstavets navn.

Delfin indeholder opgaver, som træner sammenhæng mellem bogstavform (grafem) og bogstavets standardlyd.

Giraf indeholder opgaver, som træner syntese, betingede udtaler af bogstaver i slutningen af et ord og lette endelser.

Panda indeholder opgaver, som træner stavning af hyppige småord og svære endelser.

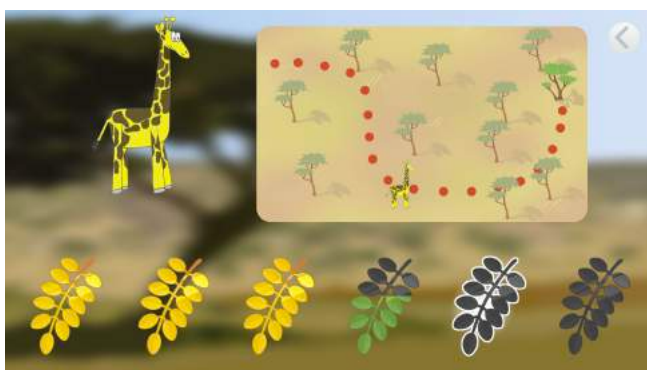
Hvis eleven tidligere har arbejdet med LytteStaver, vil farvemarkeringen i stjernerne under de enkelte dyr vise, hvor langt eleven er med de fire opgavesæt. I figuren her under har eleven løst alle egern- og delfinopgaver tilfredsstillende. Mere end halvdelen af girafopgaverne er løst, og ingen pandaopgaver er løst.

3.3 Åbne et opgavesæt

Eleven klikker på det dyr, hvor der endnu er uløste opgaver. Elever i børnehaveklassen, som ikke har arbejdet med LytteStaver tidligere, starter med egnopgaver. Elever, som begynder med at arbejde med LytteStaver senere i skoleforløbet, og som er sikre i bogstavernes navne og standardlyde, kan springe egn- og delfinopgaverne over.

På forsiden til hver opgavesæt ses et dyr, nogle fødeemner samt et kort. De seks blade hos giraffen viser, at der er seks opgaver i sættet.

Når et blad er farvet gyldent, er opgaven løst tilfredsstillende.

Når et blad er delvist farvet grønt, er opgaven gennemført med for få rigtige besvarelser.

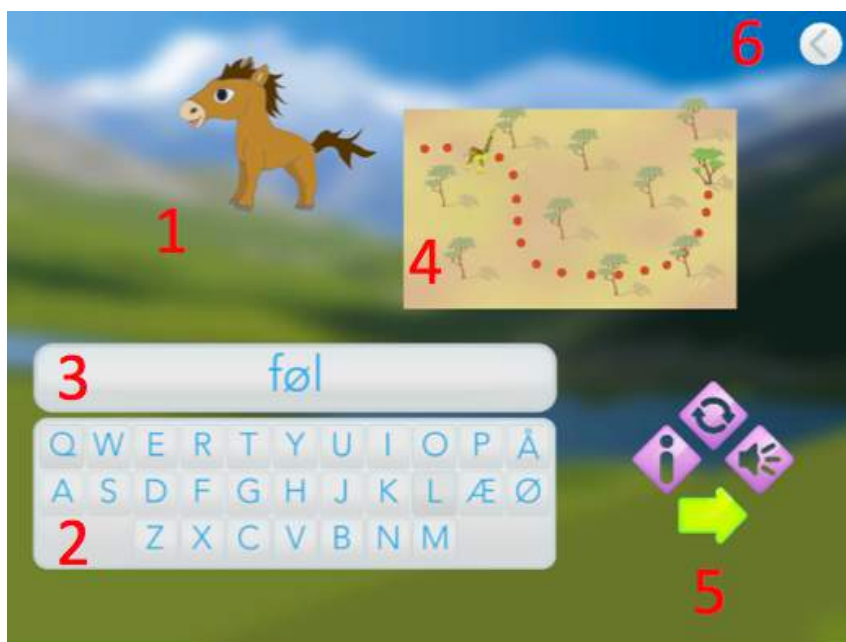
Når et blad er gråt med en lysende skygge, er opgaven påbegyndt, men ikke gennemført.

Når et blad er gråt, er eleven endnu ikke begyndt på den.

Dyrenes placering på kortet viser, hvor langt der er igen, før den aktuelle opgave er løst.

Eleven vælger næste opgave. På figuren her over vil det være opgave 4.

3.4 Opgavevinduet

Opgavevinduet består af:

1. Et billedfelt. Her vises et billede eller en tekst for opgavens målord.
2. Et tilbudsfelt. Det kan være et udvalg af bogstaver eller et tastatur.

3. Et skrivefelt. Her skriver eleven sit bud på opgavens løsning.
4. Et kort. Her kan eleven se, hvor langt han er i opgaveløsningen.
5. Funktionstaster.
  - Gentagelse af opgaven.
  - Gentagelse af målordet.
  - Oplæsning af eget bud på opgavens løsning
  - Videre til næste opgave.
6. Afbryd opgaven.

Når eleverne afbryder opgaven, gemmes oplysninger om, hvor langt de er nået og antallet af rigtige valg på enheden. Oplysningerne er knyttet til elevens Uni-login og er derfor til rådighed på alle enheder.

4. Sammenhæng mellem LytteStaver og LytteSkriver

Rækkefølgen af opgaverne i LytteStaver følger en metodisk begrundet progression. Eleverne bør derfor følge rækkefølgen i opgaverne. Så længe en elev arbejder med opgaver i fx egeropgaverne, skal LytteSkriver indstilles som eger til de fri skriveaktiviteter. Når eleven arbejder med girafopgaver, bør indstillingerne være giraf i LytteSkriver osv.